

د گوانتانامو انځور

لیکوال

ملا عبد السلام ضعیف

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
الْحٰمِدُ لِلّٰهِ الْعَظِيْمِ

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د گوانantanamo انځور

لیکوال: ملا عبدالسلام ضعیف

تصحیح: قاضی محمدحسن حقیار

کمپوز از ډیزاین: ملاخیرا لله فضلی

تیراژ: ۵۰۰۰ ټوکه (لومړی چاپ)

تقریظ عبدالرحیم (مسلم دوست) او استاذ بدرالزمان (بدر)

الحمد لله وحده والصلوة والسلام على من لا نبي بعده.

اما بعد: محترم ملا عبدالسلام ضعيف صاحب هغه پیژنډل شوي شخصیت دی چې دا فغانستان د اسلامی امارت له پلوه په اسلام اباد کې سفیر و. اگر چې مونږ دواړو ورونو: (عبدالرحيم مسلم (دوست) او استاذ بدرالزمان (بدر) د زندان د دورې نه مخکې ضعيف صاحب لیدلي نه، خو د خبری رسنیو له لارې د هغه د خیری او نوم سره اشنا شوي وو. دلومړي څل له پاره مونږ ضعيف صاحب د کنده هار د هوایي ډګر په خواکې دامریکایي اغزن زندان په څپرګیو کې ولید.

کله چې د 2001م کال دسمبر په (11) یوولسمه دامریکا په نیویارک او واشنگتن حیرانوونکي برید وشو او امریکا له ډېرې وارخطای او تروری دناتو اونورو پوځونو ملګرتیا د دالرو، وسلو او وسائلو سره زمونږ سیمې ته راوځځد، د ترهګرۍ په خلاف د جنګ ډرامه پیل شوه او په افغانستان د کرغېښ یرغل تکل وشو. دتل غونډې دا فغانستان په دغه ناورین کې د پاکستان د پوځي استخباراتو: اي ايس اي غوالنګه شوه. د ګانډیو هېوادونو په هکله د ای ايس اي کرغېښ کړه وړه او عزائم د تاریخ یو تور باب دی چې له هیچا پت نه دي.

دا چې د ترهګرۍ په خلاف د جنګ ډرامه کې صلیبیانو خه وکړل او خه غواړي؟ او د پاکستان پوځي استخباراتو دا فغانستان او نړیوالو سره کومې لوې روانې کړي دي؟ او په یو وخت کې هڅې کوي چې په خپل زعم کې الیاذ بالله هم الله تعالی وغولوی؛ هم نړیوال، امریکا، افغانستان او د پاکستان ولس ته په سترګو کې خاورې واچوی او په دې ترتیب او به خپې کړي او کبان په کې ونیسي..... ددې اونورو اړوندو موضوعاتو او خبرو تفصیل به لوستونکي ضعيف صاحب په دې کتاب ((د ګواندانامو انځور)) او زمونږ دواړو ورنو په شریک لیکل شوي کتاب ((ماتې زونې)) کې وګوري.

مونږ دواړه ورونه د دغه جنګ لومړني قربانیان یو چې د 2001م کال د نومبر په (17) اولسمه د ای ايس اي دا فغانی ګوداګیانو په لمسون ای ايس اي ونیلو او د دالرو د پنډ او پېړ مبلغ پر بدلت کې په امریکا و پلورولو. زمونږ ګونا د خپل دین، وطن او نوامیسو نه دفاع وه؛ کله چې د دیورنډ د منحوسي کربنې تاریخي او قانونی حیثیت ړنګ شوي و اوړنګ شو هغه وخت راورسیده چې دا فغانستان د خپلې خاورې پخوانیو اصلی پولوته ورسیږي او خپل حقه حقوق تر لاسه کړي. نو ددې په ئای چې پاکستان حق ته غاړه کښېږدي او حق په حقدار وسپاري..... تول افغانستان ته یې خیته او بو کې کېښوده او د خپلو افغان د بنمنه افغان نماګلامانو نه یې دا فغانستان په پاکستان کې د مدغمولو دعائضو مطالبه وکړه، هغوي همداسي وکړل، او مونږ یې په کلکه مخالفت وکړ... نو ټکه ای ايس اي دجاري ناورین نسکار کړو.

زمونبر دنیولونه وروسته د 2002 م کال دجنوري په (2) دوهمه ملا عبدالسلام ضعيف صاحب هم د اي ايس اي بزدلو جنرالانو او کرنيلانو ونيوه او درې ورئې وروسته يې په امريكا خرڅ کړ؛ دټولو مسلمانانو نیول او په امريكا پلورل دپاکستان له پاره یو لوی تاريخي شرم او عار دی، خو دهنه ضعيف صاحب پلورل تر تولو لوی شرم او عار دی چې دپاکستان او تولو نړیوالو طاغوتی قوانینو مطابق يې قانوني پاسپورت، ویزه اونور اسناد لرل، پاکستان دافغانستان دسفیر په حيث منلي و او دقانوني ضمانت لاندې اوسپدہ. خو پاکستان دننګ، غيرت، بين الدولي، بين المللی، سفارتي او دипломاتي قوانینو، ادابو او ضوابطو نه شرمناکه سرغرونه وکړه، مونږ په لومړي ځل ضعيف صاحب دقندهار په امريکائي محبس کې ولیده.

وروسته بیا کوانټنا موته یو ځای انتقال شولو او په یو بلاک کې په نړدي پنجرو کې سره پاتې شو. چې دغه سونزمن سفر او تاريخي مرحلې کې مو تر ډیره حده سره وپېژندل. دپنجرو په دغه ملګرتیا کې به مو اکثره یوتر بله دتحقيق جريانات او دژوند دتودو سرو معلومات سره تبادله کول. ریښتیا خبره داده چې دضعيف صاحب ثبات، بنو اخلاقو، جرات او..... مونږ ډېر اغیزمن کړو. ضعيف صاحب په ډېر و سختو شرائطو کې حوصله له لاسه ورنه کړه. او تولو کړاوونو او ربړونو ته يې دصبر او زغم اوږد ورکړه. په همدغو ستونزمنو شرائطو کې ورته الله تعالى دا توفيق هم ورکړ چې قران کريم ياد (حفظ) کړي. اکثره به دقرانکريم په تلاوت بوخت و. بنایي دمسلمانانو دغه کړاوونه، دردونه، ټپونه، شهادتونه او ګڼې ستونزې داسلامي نړۍ دويښتابه، یووالی، پاخون او یون لاملونه شي او ټوله اسلامي نړۍ یو موتی او یو کور شي. مونږ نور ستاسو او دضعيف صاحب تر منځ نه پرده کېږو دا تاسو او دا مو ضعيف صاحب.

عبدالرحيم (مسلم دوست) او استاذ بدراالزمان (بدر)

تقریظ: محمدقاسم (حلیمی)

دھغو زندانیانو په یاد چه په تورو او تنگو خونو کې لاس او پښي تړلي دتندي او لوږي شپي پدې اميد تیروي چه که کله ورباندي دالله (ج) لخوا رحم وشي، او دخپل کور انګر دمور او پلار غیر ورباندي ډکه شي:

لے دارہ غر ک ولای نشم

دسوال پاري ده اوسم به رنگه بنگه شينه

دینیانگلی ورور ملا عبدالسلام ضعیف له غمه او درده ڈک کتاب ماڈیر په دقت سره ولوست.

دزندان ترخی خاطری او یادونه ئى یوچل بىا را پە ياد كرل. پە پىرى نىيۇلۇ زخمونو ئى راتە مالگى ودورولى.

دا چه بناغلي ضعيف خه ليدلي او خه ئي اوريدلي دي تر بگرام پوري زه ددي اعمالو شاهد يم. او ان تردي ويلالي شم چه په ھيني مواردو کې بگرام له گوانتنامو خخه سخت وو. خو زه دا هم زياتوم، چه هغه کسان دي دالله شکر وباسي چه د کابل استخباراتي زندانونه يي نه دي ليدلي. خو بيا هم دومره وايم چه انقلاب عکس يا سرچپه کيدلو ته واي هر خه چه چېه شي نو مشكلات لري ھكه خو دانقلابونو له مخي انسانان هم سرچپه را خرول کيري.

دضعیف صاحب په ټول کتاب کي ما ته دري نقطي ډيری مهمي او جالبي دي:

-دا چه هر بندی به چې دشکنجو او عذابونو سره مخ شو نو دخان په حال به دومره نه وو خفه لکه چه دنورو ملګرو په حال او همیشه به یې ویل: چه په مونږ هر خه تیریروي الله (ج) دی زمونږ نور ملګری په حفظ او امان کي وساتي.

چه کله به ملگری خلاصیدل دنورو ملگرو حال به یی لید، نو دخپل خلاصون په خوشحالې به نه پوهیده. او دا احساس به ورسره وو چه کاش چه ټول خلاص شوی واي او یا زما په ئای بل مظلوم خلاص شوی واي.

نۇ عجىبە غوندىي احساس- عجىبە غوندىي ورورى ؟ عجىبە قربانى خومرە اخلاقى- رېنتىنولى- الله (ج) دى يې لە هەر يوه خخە قبول او منظور كرى.

-3-تر ټولو بختور خو ضعیف صاحب وچه دا فغانستان نمائنده یې په گوانantanamo کې ولیدلای شو او بالاخره ورسره راغي.

او داسی نمائنده چه داسلام ؟ دیانت- افغانیت- او شفقت نبی له و رایه و باندی بشکاری.

داهنځه خوک دي چه زه یې پېژنم که ددي نمائنده، په واک او اختيار کي واي، نو هیڅ افغان ته به په هیڅ ظای کې هیڅ نوع تکلیف نه وو رسیدلی داسلامی ورورولی، او افغانی وحدت سمبول A-B :

په بناغلي ضعيف صاحب ډيری سختي او ناخوالی تيري شوي. دنورو ورونيو په شمول دي الله (ج) اجر ورکري.

او الله (ج) دی ټول ملگری لدی ظلم او ستم خخه راخلاص کړي خصوصاً: زما ګران ورور خيرالله خير خوا. له تولولوستونکو خخه هيله من يم چه دمظلومو بنديانو په حق کې د دعا لاس پورته کړي.

ورور مومحمدقاسم (حليمي)

خه پر ضعیف صاحب خه یې پر لیکنه : محمد حسن حقیار

د(گوانتنامو انځور) دبشر دخواخوړو او نړېوالې ورورولی دمدعیانو ؟؟ په لاس د بشر درتلو، کړولو، سپکولو، خورولو او دردولو لپاره ده ګه جهنم ته ورته خای (گوانتنامو) ترخي خاطرې دی چې د حمکې پر سر یو اخي خپله خپل مثال دی او بس.

دكتاب لیکوال بناغلي ملا عبدالسلام ضعیف هم هغه خوک دی چې له شک پرته ديو دیني عالم او په نړیواله کچه ديو پیاوري دیپلومات په توګه خلېدلی خو دلیکوال او اديب په توګه لا چا نه پېژنده خو دادی حالاتو او اړتیاوو لیکوال هم کړ.

زه له دولسو کالو راهیسي له ضعیف صاحب سره پېژنم، دېژندګلوی په پیل کې یا هغه وخت چې دده سیر ت مې نه و مطالعه کړي نو دده دصورت یا فزيکي جسم په لېدلو مې داسي انګېرله چې بنایي ضعیف صاحب به رښتیا ضعیف نه وي، دی به ډېر کبرجن او په اصطلاح کلانکاره وي خو کله مې چې پېژندګلوی ورسره ډېره شوه او په یو وزارت کې ده ته د ۷ مر او ماته دمامور په توګه دکار چانس پیدا شو نو دده په اړه خپل خیالي اټکل مې ناسم وموند او درک مې کړه چې ملا عبدالسلام دحق پر وړاندې ډېر ((ضعیف)) دی.

ضعف صاحب دسياسي کفايت، مديريت، اهليت او شخصيت په اړه خکه خه نه ليکم چې دی داسي ورک نومي او تېټ پوري خوک نه وو چې ګوندي خوک یې نه پېژني (عيان ته خه حاجت دبيان) خو دده ديو نېږدي همکار او ملګري په توګه ماته هم وياړ دی چې دوست مې ديو بریالي دیپلومات، کارپوهه او محترم شخص په توګه وڅلید .

ضعف صاحب وروستي ماموریت په پاکستان کې چې دا سلام دکلا او د مسلمانانو لپاره ديو ځانګړي هپواد په توګه جوړ شوی دافغانستان ددولت او افغانانو استازیتوب (سفارت) وو.

سفير خوک وي، خه حقوق، مسئولیتونه او دندې لري دا هغه پونښنې دی چې له هر لوستوال او کم لوستي سره یې ځوابونه شته . په دې مانا چې که دوه هپوادونه ان که دوه ولسوونه هم یو له بل سره وران شي او ميليونونه وګري یې هم په جګړه کې ووژل شي نو سفير يا استازی یې مسئون وي په مسلمانه ټولنه کې خو پرېړده ان په نا مسلمانه ټولنه کې هم همدا دود دی ، او دا دود ډېره تاریخي لرغونتیا لري او که چا دادود مات کړي نو دنړیوالو له ملامتی او جګړو سره مخ شوي.

راشده خلفاوو به دکفارو دسفیرانو ډېر احترام کاوه او یو ځل خو یې دکفارو په لاس دخپل استازی پر وزنه له هغوي سره جهاد اعلان ده ګوی دلسګونو تنو ويني توې کړي .

۲۷ کاله ورلاندې ایران دامریکا له دیپلوماتانو سره نامناسب چلنډ وکړ چې ددشممني اوږد یې اوس هم بل دي او دایران ملت پکې سوچي.

خو پاکستانی چارواکيو دافغان دولت او افغان مسلمان ولس له استازی سره چې دواړو هېوادونو ديو بل حکومتونه په رسميت هم پیژندلی وو، ددې سفير رسمي اعتبار لیک یې هم منلى، سیاسي پاسپورت، ویزه، دکار اجازه هر خه یې ورکړي وڅه وکړل ؟؟

افغانان ډېر ستر، غيرتي او با شهامته خلک دي او هر وخت یې دیومسلمان ګاونډلي په توګه له پاکستان سره ښې اړیکې لرلې دی دهغوي دټبری پر ورلاندې یې له صبر او زغم خخه کار اخستي، ناخوانۍ، له ژوبلې ګوتې نیول یې ورسره نه دي کړي. خو په مقابل کې یې هر وخت پاکستان دافغانانو داحسان او ځوانۍ ځواب په ناخوانۍ ورکړي دی.

راخئ چې له پاکستان سره دافغانانو دخوانۍ او ستر توب دا دوه بېلګې ولو لو.

دظاهر شاه دوران ۱۹۷۱ م کال، دپښتونستان په سر له پاکستان سره دافغانانو تبلیغاتي او سره جګړه بهه په درز کې روانه وه چې په همدي وخت کې هند له پاکستان سره ونبت ددواړو هېوادونو ترمنځ ګلکه جګړه روانه وه دافغانستان دکابینې په غونډه کې ځینو وزیرانو ورلاندې وکړ چې اوږد پاکستان له هند سره نسبتی دی نو دافغانستان لپاره بهه چانس دي چې له پاکستان سره جګړه اعلان او دپښتونستان مسئله له نظامي لارې حل کړي . په هغه وخت کې پاکستان له نظامي پلوه په ډېر کمزوري دریئ کې و چې یواځې له هند سره یې هم دجګړې تاب نه درلود په داسې حال کې چې دافغانستان بری او دپښتو دله لاسه وتله خاورې بیا ترلاسه کول سل په سلو کې باوري و، خو دکابینې ډېرو غړيو له دې ورلاندې سره مخالفت وښود، دليل یې داو چې پاکستان زموږ مسلمان ګاونډلي هېواد دی او اوس په ډېرو ناوړو شرایطو کې قرار لري او ان دوپش له خطر سره مخ دی نو که موږ پري حمله وکړو دابه یوې ناخوانۍ ته ورته کار وي موږ باید دڅپل مسلمان ګاونډلي له ناوړه حالت خخه ګټه وانخلو او نه یې باید له ژوبلې ګوتې ونيسو.

که خه هم پاکستان خپل مخ په اينه کې ليدلی و اوانګېرلې یې و چې افغانستان به هرromo پري حمله کوي خو کله یې چې دافغانانو داسترتوب او ځوانې ولیده نو له حیرانتیا ورته ګوتنه په غابن شول. دهند او پاکستان ددې جګړې پايله داشوه چې پاکستان دهند پر ورلاندې ماتې وڅوره، جنرال نيازي خپله وسله دهندۍ جنرال (ارورا) پر ورلاندې کېښوده، او شیخ مجیب الرحمن له پاکستان خخه بېل شوی خپلواک بنګله دیش اعلان کړ.

۱۳۵۱ د ل دسه شنبې په ورڅه دمرغومي په ۱۹۷۲ م کال دجنوری له یوولسمې سره سمون خوري پاکستان په پېښور کې افغان قونسلګرۍ ته خبر وکړ چې دپاکستان ولسمشر ذوالفقار علي بوټو غواړي همدا نن کابل ته سفر وکړي، بوټو په هماغه ورڅ ديو پلاوې په مشری چې هوایي مارشال رحیم خان، دوسلووالو ځواکونو لوی

درستیز جنرال غلام اسحاق خان (چې وروسته دپاکستان ولسمشر شو) او نور په کې وو دهوايي ټولکونو اړوند الوتکه کې کابل ته راغي او دخواجه روаш په هوايي ډګر ورته په خپله دظاهر شاه، صدراعظم ډاکټر محمد ظاهر، دصدارت مرستیال ډاکټر عبدالصمد حامد دربار وزیر علی محمد لخوا هر کلی وویل شو.

بوټو په کابل کې خلور ساعته تېر کړل او دګلخانې په مانۍ کې بې له افغان مشرانو سره خبرې اترې وکړې نوموري دافغانانو له ټولکونۍ، مروت او شهامت خخه دومره اغېزمن وو چې که کچه بې دهغه له دې خرگندونو خخه معلومول شو: ((ددې لپاره کابل ته راغلي یم چې خپل دمنې او احترام مراتب داعليحضرت همایونی، دافغانستان دھکومت او خلکو حضور ته ددوی دهغه له همدردی خخه ډک دریخ په اړه پخپله وړاندې کړم چې زموږ دهپواد په اړه بې په هغه وخت کې خپل کړي وو چې له یو لوی کړکیچ سره مخ وو، افغانستان دېته ورته دریخ په ۱۹۷۵ م کال هم غوره کړي و او پاکستان چمتو دی چې دافغانستان ددې ټولکوندانه اقدام په بدل کې تر ممکنه حده متقابل اقدام وکړي...))

افغانستان و پنج سال سلطنه طالبان

دسردار دا پرداز خان دصدارت په زمانه کې بیا هم دپاکستان او افغانستان ترمنځه دېښتونستان په سر لانجې، او دیو بل پر ضد پروپاگند روان وو چې دپاکستان د بهرنیو چارو دوزارت مرستیال سکندر مرزا کابل ته په یو رسمي سفر راغي خرنګه چې سکندر مرزا دافغانانو مېلمه وو نو افغان حکومت کابل را دیو ته رسماً خبر ورکړ چې دپاکستانی مېلمه د احترام لپاره دې پاکستان پسي پروپاگند او ترهغي چې سکندر مرزا دلته وي دېښتونستان خپرونه بنده کړي .

خو پاکستانیو چارواکیو دافغانانو ددې احسان حق خومره ادا کړ!! دافغان دولت او ولس له رسمي استازې سره بې خه چلنډ وکړ او دافغانانو له مجبور حال خخه بې خومره دخان په ګنه کار واخیست، دافغانانو خومره وینې بې وختنې، دروسانو او دهغوي ګوډاګیانو پر ضد له افغان جهاد خخه بې خومره ناوړې ګټې واخیستې. ددې ملت له بچیانو (سرېښند نکیو طالبانو) سره بې خه وکړل؟! دا هغه حقایق دی چې لیکل بې ډېر وخت او حوصله غواړي.

زه ګومان کوم چې دنېږي تاریخ به داسې بېلګه ونه لري چې یو خوک دې خپل هم مذهبه، په دین، دود او دستور کې ګډ بېګناګاوندې او په خپل هېواد کې بر حاله سفير دکفارو دخوبني لپاره بل هېواد ته چې په دین، عقیده، ژبه، فکر ... کې ترې بېل او په جغرافيوي لحظه دنېږي بل سرکې وي داسې لاس تړلی وسپاري لکه چې پسه ليوانو ته سپارل کېږي .

راخئ دلته ايمانونه او وجودانونه پرتله کړو یوې خواته داسې ايمانونه چې خاوندانې دامریکا (صهیونیسم) دخوبني لپاره هر ذلت ته غاړه ٻڌي له ازادۍ، خاورې، ننګ او ناموس هر خه ورتې پېږي او بلې خواته په نوم ((ضعيف)) خو ددومره پیاوړې ايمان او بشپړې عقیدې خاوند چې دګوانتنامو دزندان تکلیفونو او شکنجو یې هم ايمان ټکنې نکړ.

نه يواحې دا چې تکنى او ڪمزري نه شو، بلکې لا فولادي شو دايمان او سپني ېي دزحمتونو او ڪراونونو (سېب) و خور نوره هم کلکه شوه او کله چې امريكاي چارواکي ورته په زندان کې وړاندېز کوي چې له گونتانا مو يا جهنم ته ورته زندان خخه به ېي هم خوشې کړي، لکونه ډالر او منصب به هم ورکړي خو له دوى سره دې دوست او همکار واوسی نو په ډېږي زپورتیا پیغمبری څواب ورکوي: (رب السجن احب الى ممايدعونني اليه) یعنې: ((زما ربه زندان راته غوره دی له هغه خه خخه چې دوى مې ورته بولي .)) چې هغه ديو مسلمان ورور په ضد له کفر سره مرسته وه.

پاکستانيو چارواکيو دی ولې امريکاته وسپاره؟ بسکاره ده چې ډچوکۍ دساتلو او دمادياتو دترلاسه کولو لپاره . خو ، بنې شوه چې دamerika ډول ته دنځې دونکيو پاکستانيانو او افغانانو په امريكا پوري تړلې هيلې هم پوره ؟؟شوي. دوى خو معاذ الله له الله ج خخه هم پر امريكا کلک باور درلود . امريکادوی معبد ګرځېدلی و، دوى انګېرله چې دوزخ او جنت دواړه دamerika په واک کې دې دلتہ به جنت راوړي دamerika له راتګ سره به دلتہ د افغانستان په ويالو کې شهد او شیدې وبهېږي، په دوى همامغه د پخوانيو قومونو کيسه شوي چې قرئن مور ته بيان کړي : ((فلما راوه مستقبلا او دیتهم قالوا هذا عارض ممطرونا بل هو ما استعجلتم به فيه ريح عاصف تدمير كل شئ بامر ربها)) یعنې: ((کله ې په فضاکې ورېئې ولیدې چې د دوى کليو ته مخامخ رارواني وې نو دوى وویل چې دا پلنې ورېئې دې چې پر مور ورېږي (نه نه)، بلکې دا هغه خه دې چې تاسې ې په غونښتو کې بېړه کوله (عذاب دې) په دې کې تووند او تېز باد دې چې د خپل رب په امر هر خه له منځه وري .))

لوېدیحوالو هم انګېرله چې امريكا به مور ته د ژوند ټول نعمتونه راوړي نور به نو زحمت نه وي..... خو دا دی د دوى د اټکل پر خلاف ، امريكا هم پاکستانی ولس او هم افغان ولس ته اور بل کړ او وینو چې هره ورڅ لسګونه بي گناه هېوادوال وژني، په ناموس ې پې تېږي کوي او کومه نخره پاتې ده چې وې نکړه، نیستي او غربت خپل وروستي پړواونه وهی، د هیچا سر، مال او ناموس خوندي ندي، لنډه دا چې امريكا باران نه بلکې توپان وختو .

په دې کتاب کې د بشر د مدعیانو لخوا د بې گناه ، مظلوم او کړيدلی بشر ته د سزا ورکولو، د هغوي د بې پته کولو د انسانيت د سپکاوي بنې رینښتینې انځور کښل شوي دی .

دا خرګنده ده چې لدوی سره بندیان له دې پرته بله گناه نلري چې د ځمکې پرسله الله (ج) پرته د بل چا جباریت نه مني، د او سنیو فرعونانو او نمرودانو په وراندې د تسلیمي او سجدې سر نه تېټوي، او په همدي خاطر کړول کېږي، ځورول کېږي. ((وما نقموا منهم الا ان يومنوا بالله العزيزالحميد)) یعنې : ((او دوى تري غچ نه اخلي مګر پدې خاطر چې دوى يواحې په عزیز او حمید خدا (ج) ايمان لري .

بناغلي ضعيف هم له همدي په خدای ج مئينو کسانو او د الله ج د نور په ډیوه ستې پتنګ دی، دا کتاب دده د خپلو سترګو ليدلی حال او په ده تېږي شوې ترڅې خاطرې دی .

پوره باور دی چې د امریکا د تمن، دیموکراسۍ، پرمختګ، ازادي او دبشر حقوقو په چېغوا ډېر غولیدلي او دلوپدیئن ژوندانه ډېر تېري به ددي امریکایې سراب په ليدلو ماره او دوخت ددي لوی فرعون اصلی خېره به ورته بسکاره شي نور نو درانه ضعيف صاحب ته په ده دتپرو شويو عذابونو او کړاوونو او په افغانستان کې دسوچه اسلامي نظام دنفاذ دعاګانې کوم.

محمد حسن حقیار

۱۳۸۵ هجري لمريز د چنګابن لومړي

سریزه

دېولو کایناتو خبتن پیدا کونکي او پالونکي ته ثنا اود نېر ستر لارښود او دهغه ورونيو لارښونکو اودکورنى ټولو غړيو او ورسره ټولو ملګرو ته درودونه او سلامونه، دلوی متعال خبتن شکر کوم چې دلوی رحمت په بخښولو سره ې داوسنی نېری داستکباری قوت له خونريو منګولو خڅه سالم راویستم او نوي ژوند ې را په برخه کې اوله هغو ورونيو خڅه یو جهان مننه کوم چې زما په خوشی کولو کې یي کوبنېن کړي دي.

چون د نننی دنیا دتروریست او ویره اچونکو په نامه داستکباری قوت له خوادیوویشتمن قرن، تر ټولو دظلم اوبي قانونه نېولو خوشې کولو لپی روانه کړي ده، اوپه گوانتانامو کې یي دقانون خلاف، دملل متحد، او بشري ادارو، له اعتراضونو سره سره دې سرنوشتہ بندیانو ساتلو ته له قانوني محکمي پرته دوام ورکړي دي، چې داخلپله تر ټولو لوی تروریستی عمل دي، چې زه هم ددغه بنامار په خوله کې دپاکستانی مخلصینو !! له خوا لويدلي وم، چې بیا ې په گوانتانامو کې ترستونی کښته کړم، چې تر دریو کالو اولسو میاشتو وروسته بیا افغان حکومت ته وسپارل شوم.

ډېرو ورونيو غوبنېل چې له دغه جريانه خبر شی، او د هغه مفصل بیان واوری او ډېرو ورونيو دمباري په ليدوکي چې راتلل، او ډېرو ورونيو دېيلفونونو په ذريعه رانه وغوبنېل ، چې دا انځور خومره چې ژر ممکن وي وباسم، او ورونيو ته ېي تقديم کرم، ماهم دنا چاري له کبله د دغو ورونيو د ارزو پوره کولو په خاطر دغه لې خاطرات دبيلګي په توګه ولیکل، الله (ج) دې وکړي چې ډېرو ورونيو سوالونه په کښي جواب شوي وي.

گرانو او محترمو لوستونکو کیدای شي، تاسو زما په ليکلی ورده ډالي کې خلورو خیزونو ته دلوستلو په وخت کې ګوته ونیسي، اول داچې ډېر داسي ليکلی به ولوئ چې د ادبی پلوه پکښي نيمګرتیاواي وي او کله خو به داملا نيمګرتیا ولري، دا چې له یوی خوازه ليکوال نه يم، او دا اول څل دی چې داسي ليکنی ته زړه بنه کوم، بل دا چې کله ناكله دبنه صحت احساس نکوم، اوله روحي مشکلاتو سره مخ کېږم نوهيله ده چې معدرت مو ومنئ

دویم دا چې ځیني ليکنی شايد خه ذهنی فشار ولري اوله لوستلو سره ې په ستا سوپه زړه کې هېښونکې خه پیداشی، اويا په دماغ درته بوج راولی، اويا داچې ځیني لوستونکي بشائي اعتراض وکړي چې ځیني مطالب دخينو شرایطو مطابق باید ذکر شوي نه واي، که بالفرض داسي خه پیداشی زه ستاسو دفکر او نظر درناوي او احترام کوم او په ځای يې بولم البته زما سره د دوو شيانو احساس ډېر او ديردي، اول دا چې له مسلمانانو سره په مختلفو نومونو او دسيسو ناوره کړه ونشي چې هغه دانسانيت له حده وتلي وي اود خناورو تر حده بد چلنډ ورسره وشي، بل دا چې دبشر د حقوقو په نامه باید له مسلمانانو سره درغلې او دوکه برښډه او وغندل شي، او مسلمانه ټولنه بایدد داسي دوه مخه شیطانت او په ګښن کې ګډو زهرو خڅه ئان وساتي ، داسي پلانونو ته حیر او وین واوسي او مخه ې ونیسي.

دریم داچی په لیکلو کی به غلیظ او شدید الفاظ و مومی چې دھینو لوستونکو په نظر به له ادبی چوکاته و تی او په خای نه وی، اوئینی لوستونکی یې شاید تعصب و بولی . گرانه لوستونکیه په الله (ج) قسم دی له چا سره شخصی تعصب نه ساتم، خودا لیکل به دوه مفهومه لري یودا چې زما شدت به زما دپوره مظلومیت نماینده گی کوي چې ده گو عمل په مقابل کې به زما عکس العمل اوددې الفاظو کارول به زما دپرسیدلي زړه بوج کم کړي.

دویم دا چې په تولنه کی هر سپری باید په دی پوی شي چې هر سپری دخپلو اعمالو مسؤولیت لري هغه که هر خوک وی.

څلورم په لیکنه کی دھینو مملکتونو پالیسی او منافقانه کړنو ته په زغده اویا نا مستقیم ډول اشاره یا شدید الفاظ کارول یاغندل، ددی معنی نلری چې ملت ته داسی خه ویل په کار دی، داسی نه ده، بلکې زما لیکنه یواخی ده ګه وخت تر حکومتونو پوري محدوده ده او بس. زه په ګاوندي هپواد پاکستان کې، قریب دوه کاله دافغانستان دلوي سفیر او ځانګړي استازې په توګه په رسمي دنده ګومارل شوی وم، او دا هغه حالت وو چې نړیوالو په ځانګړي توګه نا اسلامي نړي دافغانستان داسلامي امارت موجودیت ددوی په اصطلاح دختر یو لوی عامل ګنلی وو، چې دھینو افغانی ګړیو په مرسته یې داسلامي امارت ختمولو ته بدی رانګښتې وي، او ددی کار لپاره یې په مختلفو لارو چارو غور کاوه، داسلامي امارت دمخالفینو او په خارج کې دھینو غربی ګلتو پلوا افغانانو سره، دامارت په نابودولو کې یې مشوری او مجلسونه کول، او په خارجي هپوادونو کې یې، په یوه او یا بل نامه غوندي او کنفرانسونه جوړ ول. په افغانستان بندیزونه ولګیدل، دتجارانو په ټینو صادراتو وارداتو، دپور پر راکړه ورکړه، په بانکي حسابونو، دحکومت ډچارواکو پر سفرونو، او دالو تکو په تجارتي پرواژونو، هم بندیزونه ولګیدل چې ټول ملت یې له کړاوونو سره مخ کړ، دا زما په ژوندکی ماته تر تولو ستړی اوستومانه حالت وو، چې دپاکستان دحکومت په دوه مخي سیاست بیا تردي تولو زیات ټوریدل، چې له یوی خوا به یې دمقدس جهاد خبری کولي، او له بلی خوا پې خپل هوايی ډګرونه، او استخاراتی پېت معلومات، امریکایانو ته دمظلومو افغانانو دوژلوا، او دافغانستان دورانولو لپاره ورکول.

خو دا هرڅه وشول، زه ددغه دوه کلن مسؤولیت په وخت کې دحکومتی ډچارواکو، او عامه خلکو سره ډېر ناست، او ولاریم، دپاکستان عام وګړي، اسلامي احزاب او مطبوعات، اسلام خوبنې مسلمانان دی، چې له اسلام سره پوره مینه لري، دپاکستان او په ځانګړي توګه دمشرف ددغه ناروا عمل خلاف وه، او ډېری هلي ځلی یې کولي چې پاکستان داسی عمل باید ونکړي چې دتلپاتي ګاوندي هپواد په ضد داسی کار نامه تر سره کړي، چې دتاریخ لپاره یې په تندی تور خال پاتي شي، او له بل پلوه پخپله ورته هغه خه پیښن شي چې دګاوندي لپاره یې غواړي. مکوه په ما، چې وبه شي په تا.

دپاکستان ولس له افغانستان سره ډېری نیکۍ او بنیګړي کړي دي او په تیر تاریخ کې یې ورسره د ورور غوندي سلوك کړي دي، دپاکستان خلکو چې داسلامي اخوت او ورورولي له کبله کوم محبت له دطالبانو سره درلود او

تردوی وړاندی یې د مجاھدینو سره درلود او تراوسه مهاجرینوته یې په خپل کورکي ئای ورکړي، خانګري قدر او ارزښت لري ډېر ورونه او خوندي ما ولیدلي چې د پاکستان د حکومت د پاليسې خلاف یې له طالبانو سره ستري همکاري کولي او لوبي مظاهري یې کولي، حتی بشو به د خپلو گانو تحفي چې تر ډېرو شيانو ورته محترمي دي طالبانو ته ورکولي ما دا ليدلي چې جوالي غريب به هم خپل په اندازه کمک کاوه چې دا زما لپاره ډېر په زړه پاتې انځور دي، زه دهجه تولو مسلمانانو لپاره چې له افغانانو سره یې په غم کې ئان شريک کړي، او ورسه يې الهي مينه کړي، له لویه خدايه ورته په دنيا او اخترت کې لوی اجر غوايم. که الله (ج) په ما رحمت وکړي، په ورڅ دمحشر به زه ددغه ورونه او خويندو چې زموږ په غم یې خان خبر کړي، شاهدي ورکوم انشاء الله.

د پاکستان د دیکټاتورانو او ځینو اجنتانو ناروا کړنې، او پاليسې هغه قرباني نشي له منځه ورلى چې د پاکستان ملت تيرولسيزوکي کړي دي.

زه پخپله له هغه تولو مسلمانانو ورونه او خويندو خخه ډېره مننه کوم چې ديرغلګرو ديرغلونو په وړاندی یې له موږ سره ترڅيل وسه همکاري کړیده. الله (ج) مودي لدی خخه له سختو ابتلاګانو وساتي اوډ وروستي زمانې ناوره فتنې او دفساد خپروونکۍ اذهانو زهرجن پلانونه دی الله (ج) په خپل لوی فضل زموږ په پاک افغانستان او تولی اسلامی نړۍ نه خپر وي.

والسلام

په درناوي

ملا عبدالسلام (ضعيف)

زما خوب

دنیولوخو ورئی مخکی مې خوب لیده چې ډېر وحشت ناك غوندي وو، په خوب کې مې ولیدل چې خپل سکني ورور مې راشي، په لاس کې يې دقصابانو لویه او تیره چاره وي، په مخ يې دقهر او غصې نبې بشکاريدي او په ډېر قهر او غصه وو، ما ته بنه نژدي راغي او لویه چاره يې په لاس کې تاو راتاو کوله، ماته يې نیغ نیغ کتل، کله چې بنه نژدي راغي او بنه نژدي راته ودریده، په نرمه لهجه سره يې راته وویل: وروره زه ددې لپاره راغلي يم چې تا په دغه چاره سره حلال کړم، دواړه لستونې يې رانګښتی وو، زه حیران وم او کله مې هم دا باور نه راتله، چې زما سکني ورور به دداسې بدۍ او ناروا ارادې تکل کړي وي، له بل پلوه ما کله هم له دې ورور سره بد سلوك نه وو کړي او نه مې کله بد ورته رسولې وو او نه مې دده دخفعه کيدو هڅه کړي وه او ډېر څله به مې ویل، چې خه توکه به کوي او یا به روانې ناروځي ورته پیدا شوې وي، خو دده په ډېر اصرار سره مطمئن شوم چې، دزره له کومي هم دا اراده لري، ما دخان سره فکر کاوه چې مشر ورور که په دې سره خوشحالېږي، باید دا ارزو يې زه پوره کړم او که په قناعت سره بریالي نه شم نو به غاره ورته کښېږدم او مقاومت به ورسه نه کوم، په ډېره نرمي سره مې ورته وویل وروره ما هیڅکله هم تا ته بد نه دي رسولې چې انتقام راخڅه واخلي او نه مې ستا په خلاف کوم کار کړي، خه سبب دي چې تا داسي غیر شرعې تکل کړي دي، خو ونه توانیدم چې قناعت ورکړم بالاخره ورته مې غاره کښېښوده او ورته مې ویل: وروره خه چې دي اراده کړي هغه پوره کړه خو بیا هم په دې تمه وم چې، کیدای شي تردې نیت تیرشی او رحم مې په زړه کې راشي، خان مې ورته په ځمکه واچاوه او قرباني ته چمتو شوم، ورور مې بې له دې چې رحم راباندي وکړي، په غاره يې د قصاب لویه چاره راکښېښوده او په بېړه سره يې حلال کړم، دا خوب مې هغه مهال ولید، چې پنځه شپږ ورئي ورئي وروسته پاکستانې سرتیرو زما کور له خلورو لورو خڅه محاصره کړ، خو ما دا حال تردې دمه نه چاته و ویلې او نه يې خپله په تعیير پوهیدم.

بسم الله الرحمن الرحيم

قالت ان الملوك اذا دخلوا قريۃ افسدوها وجعلو اعزہ اهلها اذلةج وكذلک يفعلون. الاية

ترجمه: نو وویل بقلیس چه بیشکه باچاهان هر کله چه نزوی په کوم کلې په غلبه او قهر سره خرابوی دوى هغه کلې او گرزوی عزتمند دوسدونکو دکلې ذليله او خوار همدارنګه کوي.

کریدلی انحصار

د ميلادي کال 2002 د جنوری د ملياشتی دوهمه وه چې د پاکستانی مقاماتو دنوی کال د مراسمو لپی ختمه شوه او شپه تیره شوې وه، په خپل کور کې مې د کورنۍ له غړو سره د معمول په خير ژوند کاوه او د خپل ورکو ورونيو، او شهیدانو، چې د بی رحمه دوستم لاس ته د پنا په اميد لويدلي وو په لټون وم، او له ځینې مختلفو مراجعو څخه مې دمرستي هيله کوله.

واعلاه خپل برخليک نه ناخبره وم، او بل دا چې دداسي لوی غم او مصيبت په پينپيدلو راخخه دخپل ھان غم هير و، او په دي لته کې وم، چې دشمال ورونه به په څه شکل خپلو کورونو ته سالم ورسيري، او خنګه به د ګائبو ورونو دکورونو سره تماس ونيسو، او خنګه به د بې کوره شوو افغانانو په درد ھان خبر کړو، قریب 8 بجي وي چې ناخاپه د کور ساتندويانو خبر راوړ، وامي وريدل چې یوڅو تنه پاکستانیان ملاقات ته راغلي او ھانونه حکومتي مامورین معرفی کوي.

کله چې زه دمیلمنو لپاره هغه کوچني کوتې ته ورغلام چې دممومول په خیر به موږ نابلده خلک پکښي ليدل او ومي ليدل، چې درې کسه چې يو يې پښتون و چې ځان يې دګلزار په نامه معروفې کړ او دوه نور کسان چې اوردو ژبې و په چوکيو کې ناست و ، ما سلام وکړ او بنه راغلاست مي ورته ووايه، لاسونه مو سره ونبلول او کښیناست، و وروسته مي دچای مناسبت وکړ او دوي ته مي انتظار کاوه چې دخه پیغام سره مله دي.

په دوي کې یو نفر وو چې طبیعی حالت یي دتعصب او دکر کې ډک معلومیده ، تور مخ، برداره او پرسپدلي لوې شنبې شوندې، او پرسپدلي خښه، او خړېدلی جج لکه تازه چې ددوزخه استازى راغلي وي په ډېره بي احترامي یې په خبرو پیل وکړي اووبي ويل (یور ایکسلیسنسی یووار نو مور ایکسلیسنسی)

(يعني ډېر محترمہ ته نور محترم نه یې دا هغه الفاظ دي your Excellency you are no more Excellency) چې د ډېری دبمنی او تعصب له مخی استعمالیېری اود ډېر بي عقلو ترڅولو وزی او کله یې هم ضرورت نه لیده کيده، او یواحې یې د تعصب او دبمنی خرګندونه کوله، بیاې وویل: چې ته پوهېرې امریکایان یو لوی سوپر طاقت دی، او خوک یې مقابله نشي کولي، او نه یې خبره ورگرځوالي شي نوهغوي تاته ضرورت لري چې تحقیق درڅخه وکړي، زموږ درانګ موخه همدغه ده چې تا امریکایانوته تسلیم کړو، او هغوي زموږ خڅه راضي شي اوپاکستان هم له خطره بچ شي.

په ھواب کې مې ورته وویل: چې دا خبره خو سمه ده چې امریکایان ستاسو په اصطلاح سوپر طاقت دي، خوسره ددی په دنیا کې قانون او اصول شته چې ده ګي له مخي دنیا ټولی چاري پر مخ بیاپې نو په کومو اسلامی اوغیراسلامی مروجہ اصولو تاسو له ما سره داسي معامله کوي او دکوم قانون له مخي تاسو مجبور یاست چې ما

امریکایانو ته تسلیم کړئ، ستاسو حق خو یواحې دادی چې ما ته حواب راکړئ، او مهلت راکړئ چې زه ستاسو هیواد پرېږدم او بس، خو دا لوغېن او کرغین او بې رحمه مزدور په ډېرې سپین سترګۍ سره راته وویل: چې زموږ سره نن اسلام او قانون مطرح نه دي او یواحې دپاکستان گتني مطرح دي او بس.

کله چې ما ددوی سلوک او وضعیت درک کړ، معقولیت او دلائلو هیڅ گټه نه رسوله مجبوراً ساکت شوم او ورته می وویل: چې خه غواړئ هغه وکړئ موب اوس ستاسو په لاس کې یو بې له یو پروردګاره بل خه نه لرو او پر هغه می توکل دي.

وروسته دوي وویل: چې تر ۱۲ بجو پوري په کور کې اوسه، او وروسته به تا پیښور ته انتقال کړو خو زما کور خلور طرفه محاصره، او دوتلو هیڅ لاره یې نه وه اونه می دامید اوکمک مرجع درلودل، دتلفعون دلاري می دپاکستان خارجه وزارت سره تماس ونیو خومسوولومقاماتو دجواب نه ډډه وکړه.

له کوره اېستل

پورتني راغلي پلاوی دکوره له اېستلو مخ کې راته وویل چې مور تا پیښور ته انتقالوو چې هلته به ته زموږ سره اوسي او صرف امریکایان به درڅخه تحقیق کوي، او کیدای شي وروسته تر لسو ورځو بيرته خپل کور ته راشي، هم داسي اطمنان ې زما کور او فاميل ته ورکړي و چې تر هغه وخته چې زه لدوي سره په توقيف کې یم، زما دفاميل لپاره به داوسيدلو خاي، او مصرف ورکوي خو دا هرڅه په هغه خاي پاتي شول . دیادونی وړ ۵۵ چې په دغه وخت کي ما د لسو ۱۰۰ میاشتو ویزه درلوده، او دپاکستان دېهرينيو چارو وزارت هم راته رسماً مکتوب را لېږلي و، چې زه تر هغه وخته په پاکستان کې اوسيدلې شم تر خو په افغانستان کې شرائط عادي کېږي، او هم می دملل متحد هغه مکتوب درلود چې په کې ذکر شوي وو، چې ددي مکتوب لرونکي یو اهم شخصيت دي او دده دشخصيت بايد احترام وشي او خوک ورسه غرض ونکړي، چې مطلب ې پاکستانی مقامات وو .

خه دپاسه دولس بجي وي چې درې موټره دکور مخي ته ودریدل، او راتلونکي لاري ې بندې کړي دخلکو او موټرو، تګ او راتګ ې ودراوه، او هغه ژورنالستان ې چې غوبنېتل ې دغه صحنه وويني او دپاکستان دغه ناروا، او ظالمانه عمل نړۍ، او په تیره بیا مسلمانانو ته ونسیي نه پرېښوو دل. ان تردې چې دلپدلو فرصت هم ورنه کړل شو ، ماته ې دراوتلو امر وکړ.

زه په داسې حال کې له کوره راووتم چې بچيانو مي چيغي وهلي او پاکستانی عسکرو چې داسلام دفاع خپله موخه بشيي ديوه مسلمان ميلمه چې هیڅ جرم نلري هیڅ قانون جواز نه ورکوي، صرف د نامسلمانو دخوشحالوو، او ديوخو پيسو لپاره کفارو امریکایانو ته ډالي کړي، دقران، او اسلام، دود، او عنعنې دغیرت، او شهامت، دضيافت، او ميلمه

پالني، د ملي، او بين الملي، قوانينو داسلامي اخوت درحم، او شفقت په خلاف داسي ناروا جرئت وکړي، په هرصورت له کوره راوطم او حيران و م چيولي داسي ظلم وشي، اولوي خوك نشته چې د داسي ظلمونو مخه ونيسي، هغه دبشر حقوق، او بين الملي قوانين، هغه دديموکراسۍ او د دیپلوماسي حقوق خه شول، په هر صورت له کوره دباندي لبو شبيه ودرول شوم، او ما دکور په طرف خپلو ماشومانو ته د کتلوجرئت نشو کولاي اونه می دتسلى اوaziماپيغام ورکولی شوای. بيا په هغه موټر کې کښېناستم چې ما یې هیڅ کله توقع نه کوله، او دپاکستان له مقاماتو خخه می چې ځانونه یې زمونږ ورونه، او خالص مسلمانان معرفي کول، او کله کله خو به یې د مقدس جهاد خبری هم ترخولي ايسټلي داسي اميد نه درلود.

زه د منځ په موټر کې سپور کړل شوم چې يو امنيتي موټر مخ ته روان وو او بل يعني دويم تر شا بدراګه کاوه، هغه موټر چې زه په کښې و م دبیخي تورو بښېنې درلودونکي وو چې نه ما خوك ليدلي شوای، او نه زه چاليدلاي شوای، او امنيتي داي ايس اي IS. کسان هم په دي موټر کې و، چې البته اسلحه ورسره نه وه او نور دوه موټره مسلح کسان و، او توله لار په همدي موټر کې موزيك چې نسخو په اردو ژبي سندرو بدراګه کاوه وبد وړ جوړ کړي و، دا ددې لپاره چې ماته خه ازار راکړي ځکه دوي پوهيدل چې دا دشريعت او دين خلاف کار دي او دی ورباندي ځوريږي.

په لارکي مي دلمانځه کولو غونښنه وکړه ځکه چې لمونځ په قضاء کېدو شو، په جواب کې مي واوريدل چې پېښور کې به یې وکړي او په خو کرته مې تکرار کړل ګټه یې ونه کړه، او نه یې ماته وخت راکړ چې فرضيت په ځایي کرم او نه یې دوي پروا وکړه.

پېښور ته په رسپدو هغه دفتر ته ننویستل شوم چې ما فکر کاوه چې دپاکستان دخارګري دفتر به وي يعني I خو اوس هم مطمئن نه يم چې دا به کوم ځای وو هلته ددفتر یوی ځانګړي کوتې ته راهنمایې شوم چې دېسکلو مېزونو او چوکيو درلودونکي و، او دپاکستان بېرغ، او دجناب عکس هم د ميز پر سر پراته وه، يو پېښتون سپري په څرخنده چوکې کې ناست وو یو طرف او بل طرف ته یې ډچوکې په ګرڅولو حرکت کاوه.

دغه سپري چې ميانه قد یې درلود او بيره یې خريبلې او لوح سر و، سپين چکي پاکستانی ګلتوري جامي یې په تن وي. مخي ته راغي او وي وویل، دير نهه راغلي محترمه زه فلانکي يم، ددغه دفتر مسؤول يم، ته زمونږ سره ميلمه یې او داسي ميلمه یې چې خوبن مو یې او درباندي خوشحاله هم يو، خو زه نه پوهېدم چې ددي تکو به خه معنا وه.

او په ذهن کې مي وګرڅېدل چې داسپري په خپل قول کې صادق دي، خوبن او خوشحاله ځکه شو چې په نبو پيسو ورته خرڅېدم، دوي هغه خوك دي چې انسانان د مالونو په خير پلوري دلور قيمت مال دهر چا خوبن او پري خوشحالېږي، که نه انسان خو قيمت نلري، او نه یې خوك پلوري خاصتاً په شلمه، او یوویشتمه پېړي کې، خو د

پاکستان حکومت دا دظلم او انسان پلورني بازار تر او سه هم تود او گرم ساتلي دی دمسلمان خرخول دډالرپه بدل روواوجهادبولی.